

**ผลกระทบของความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้
บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม**
Taxation Knowledge Impact on Personal Income Tax Planning
Approaches of SMEs Entrepreneurs
in Maha Sarakham Province.

พัฒน์พงศ์ กุมนสิน^{1,*}, พลาญ จันทรจตุรภัทร² และอัศววิทย์ รอบคอบ³
Pattanapong Kumsin^{1,*}, Palan Jantarajaturapath² and Aukkarawit Robkob³

Received	6 May 2024
Revised	13 November 2024
Accepted	2 December 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบระหว่างความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 199 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยรวม 2) ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการลดเงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษี 3) ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี ด้านความรับผิดชอบด้านภาษีอากร และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านภาษีอากร (4) ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาบัญชีมหาบัณฑิต, คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

¹ M.Acc., Student in Accountancy Program, Faculty of Accountancy and Management, Mahasarakham University.

*Corresponding Author, e-mail: 66010951002@msu.ac.th

² ปร.ด. การจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553. อาจารย์ประจำหลักสูตรการจัดการ คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

² Ph.D. in Management, Mahasarakham University, 2010. Lecturer in Management Program, Faculty of Accountancy and Management, Mahasarakham University.

³ ปร.ด. การบัญชี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553. อาจารย์ประจำหลักสูตรการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

³ Ph.D. in Accounting, Mahasarakham University, 2010. Lecturer in Accounting Program, Faculty of Accountancy and Management, Mahasarakham University.

มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าลดหย่อน และ 5) ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าลดหย่อน

คำสำคัญ: การวางแผนภาษี, ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร, ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

Abstract

The purpose of this study is to investigate SME entrepreneurs' tax knowledge and understanding, as well as the patterns of personal income tax preparation. This is a quantitative study that gathers information from SME enterprises in Maha sarakham province that are sole owners or individuals. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, with a 95% confidence level and a 5% acceptable margin of error, yielding a total of 382 participants. Data were gathered by questionnaires and evaluated using percentages, means, and standard deviations. One-way ANOVA and multiple regression analyses were used. The research results are as follows: 1) Knowledge of tax calculation, filing channels, and deductions positively impacts personal income tax planning. 2) Knowledge of taxation, including types of income, calculation methods, filing channels, and deductions, improves personal income tax planning and reduces assessable income. 3) Knowledge of taxation, including income types, filing methods, liabilities, and deductions, positively impacts personal income tax planning and increases tax expenses. 4) Knowledge of taxation, including calculation and deduction rights, positively impacts personal income tax planning, leading to increased deductions. and 5) Knowledge of deductible expenses and exemptions improves personal income tax planning, leading to higher deductions.

Keywords: Tax Planning, Knowledge of Taxation, Personal Income Tax

บทนำ

ปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังเผชิญกับความไม่แน่นอนทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เผชิญกับความท้าทายอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเชิงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจที่เปราะบาง การเข้ามาของสินค้าที่มีต้นทุนต่ำ สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันต่อผู้ประกอบการของไทย ส่งผลให้ผู้ประกอบการในประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium-Sized Enterprises : SMEs) ในประเทศไทยถือเป็นธุรกิจที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างเศรษฐกิจที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาวของประเทศ อย่างไรก็ตาม ภาษีเงินได้ถือเป็นต้นทุนสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ เนื่องจากกิจการที่ไม่สามารถเลี่ยงภาษีหรือลดภาระให้กับผู้อื่นได้ (กรมสรรพากร. ออนไลน์. 2566) ดังนั้น การจะประกอบธุรกิจให้อยู่รอดได้ในปัจจุบันผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาสิทธิประโยชน์ในทางภาษีนั้น รวมถึงจะต้องมีความรอบรู้

ความเข้าใจ และความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีและกฎหมายทางภาษีอากร เพื่อให้อยู่รอดและเจริญเติบโตในสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้

ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร (Knowledge of taxation) ถือเป็นทักษะ ความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจทางกฎหมายทางภาษีอากร ตามประมวลรัษฎากร หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การเสียภาษีอากรเป็นไปอย่างถูกต้อง เป็นไปตามเงื่อนไขทางกฎหมาย และเสียภาษีในอัตราน้อยที่สุด โดยปราศจากเจตนาทุจริต ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย (สุเทพ พงษ์พิทักษ์. ออนไลน์. 2564) โดยความรู้ความเข้าใจที่ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ควรจะมีนั้น ประกอบไปด้วยความรู้ด้านการรู้ประเภทของรายได้ (Type of Income Tax Knowledge: INCT) ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ (Deductible Expense Tax Knowledge: DEDT) ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี (Tax Calculation Knowledge: TCAL) ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี (Filling Tax Channel Knowledge: FILL) ด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน (Tax Deduction Knowledge: TDKN) และด้านความรับผิดชอบทางด้านภาษีอากร (Rights and Duties of a Taxpayer: RDTX) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ออนไลน์. 2566; วิภาดา สุขสวัสดิ์. 2563) ดังนั้น บุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอย่างถูกต้อง อาจส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงช่วยลดภาระ ทำให้ประหยัดค่าภาษีซึ่งถือเป็นต้นทุนของกิจการ รวมไปถึงยังสามารถขอคืนภาษีได้อีกด้วย

รูปแบบการวางแผนภาษี (Tax planning model) คือ กระบวนการที่มุ่งเน้นการเตรียมการเพื่อการปฏิบัติทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากรในอนาคต โดยวางแผนเพื่อแก้ไขปัญหาในปัจจุบันและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การวางแผนนี้มุ่งหวังที่จะลดจำนวนภาษีที่ต้องเสียหรือต้องนำส่ง และให้การปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรขององค์กรเป็นไปอย่างถูกต้องและครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ โดยต้องการจะเสียภาษีอากรให้น้อยที่สุดหรือประหยัดที่สุดโดยไม่มีการทุจริตหรือการหลีกเลี่ยงภาษีอากร (สุเทพ พงษ์พิทักษ์. 2564) นอกจากนี้ลักษณะการวางแผนภาษีส่วนบุคคลเพื่อใช้ในการวางแผนภาษีและปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีให้ เป็นไปอย่างถูกต้อง โดยปัจจัยที่ใช้ในการระบุรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ประกอบด้วย การลดเงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษี (Deducting assessable income) การเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านภาษีอากร (Increase tax expenses) การเพิ่มค่าลดหย่อน (Increase tax allowance) และการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า (Choosing tax rate) (ธนิดา จิตรีนนมรัตน์. 2559)

วิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม (Small and medium – Sized enterprises) เป็นกลุ่มธุรกิจที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยผู้ประกอบการในรูปแบบของบุคคลธรรมดา มีขนาดเล็ก ร้านค้าเจ้าของคนเดียว ข้อดีคือ ผู้ประกอบการมีอิสระในการดำเนินธุรกิจ มีความคล่องตัวในการตัดสินใจ การลงทุนต่ำ รวมถึงภาครัฐยังได้กำหนดนโยบายส่งเสริม และสนับสนุนผู้ประกอบการสูงอายุในการดำเนินธุรกิจ และส่งเสริมเกษตรกรสู่การทำธุรกิจแบบมืออาชีพ ตามการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) เน้นสร้างการเติบโตที่ครอบคลุมและยั่งยืนในประเทศไทย มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาธุรกิจในทุกระดับ ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นจนถึงการขยายไปสู่ระดับสากล โดยมีการสนับสนุนทั้งด้านเงินทุน นวัตกรรม และการพัฒนาบุคลากร นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบ เพื่อลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ และการสร้างศูนย์กลางข้อมูล เพื่อสนับสนุนการกำหนดนโยบาย รวมถึง เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและการเติบโตที่ครอบคลุมทุกกลุ่มในสังคมไทย ซึ่งจะช่วยให้เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

ให้ธุรกิจ SMEs เติบโตอย่างยั่งยืน (กรมประชาสัมพันธ์. ออนไลน์. 2565) ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) รวมถึงวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในจังหวัดต่าง ๆ โดยเฉพาะผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยนั้น พบว่า มีปัญหาหลายด้านที่เกิดจากปัจจัยที่แตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในจังหวัดมหาสารคาม ผู้ประกอบการ SMEs ประเภทบุคคลธรรมดาต่างก็ได้รับผลกระทบจากปัจจัยเหล่านี้ไม่ต่างจากพื้นที่อื่น ๆ บางส่วนต้องปิดกิจการ ลดกำลังการผลิต และจำนวนพนักงาน พบว่าต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น และมีการร้องเรียนเกี่ยวกับคุณภาพของผลผลิตและสินค้าแปรรูปจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อยอดขายที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้น ขาดสภาพคล่องทางการเงินในการดำเนินธุรกิจ และต้องปรับโครงสร้างหนี้ นอกจากนี้ยังขาดความรู้เกี่ยวกับการวางแผนภาษีอากรอีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. ออนไลน์. 2556)

จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัย ผลกระทบของความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากรของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ศึกษารูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs และเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจภาษีอากรกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ซึ่งทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ประกอบการของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม ผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการของธุรกิจ SMEs พัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีอากรประเภทต่าง ๆ อย่างรอบคอบ รอบด้านได้ เพื่อให้การเสียภาษีเป็นไปอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพ และได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทดสอบผลกระทบระหว่างความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่ส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงผลกระทบของความรู้ ความเข้าใจด้านภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคามนำความรู้ ความเข้าใจด้านภาษีอากรไปวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของตนเอง

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี บทความวิจัย บทความวิชาการ และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ และกรอบงานวิจัยที่ได้ตั้งไว้ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี ความรู้ ความเข้าใจภาษี (Knowledge and Understanding of Taxation: KUT) หมายถึง ทักษะ ความสามารถในการนำความรู้ ความเข้าใจทางกฎหมายทางภาษีอากร หรือกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไปใช้ในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การเสียภาษีอากรเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ตามเงื่อนไขทางกฎหมาย และเสียภาษีในอัตราน้อยที่สุด โดยปราศจากเจตนาทุจริต ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย โดยความรู้ ความเข้าใจที่ควรมี ประกอบด้วย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ออนไลน์. 2566)

1.1 ด้านการรู้ประเภทของรายได้ (Type of Income Tax Knowledge: INCT) หมายถึง การเข้าใจลักษณะของรายได้ (เงินได้พึงประเมิน) ว่าได้รับมาจากแหล่งใด เกิดจากกิจกรรมใดของกิจการ และจัดเป็นเงินได้พึงประเมินที่ต้องเสียภาษีหรือไม่ หรือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นภาษี

1.2 ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ (Deductible Expense Tax Knowledge: DEDT) หมายถึง การเข้าใจประเภทของค่าใช้จ่าย (รายจ่าย) ว่า ค่าใช้จ่ายใดกฎหมายอนุญาตให้หักออกจากรายได้ ค่าใช้จ่ายใดเป็นค่าใช้จ่ายต้องห้าม รวมถึงทราบว่าค่าใช้จ่ายใดบ้างที่สามารถใช้ในการคำนวณภาษีได้มากกว่าจำนวนเงินที่จ่ายออกไปจริง

1.3 ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี (Tax Calculation Knowledge: TCAL) หมายถึง การรู้วิธีการคำนวณภาษี โดยสามารถแยกได้ว่าภาษีแต่ละประเภทคำนวณอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีหัก ณ ที่จ่าย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาของการเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่มได้

1.4 ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี (Filling Tax Channel Knowledge: FILL) หมายถึง การรู้จักช่องทางการส่งเอกสารข้อมูลทางภาษีไปยังหน่วยงานภาษีตามช่องทางใดได้บ้าง เช่น การยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต (e-Filing) การยื่นแบบแสดงรายการภาษี ณ สำนักงานสรรพากร รวมถึงกรอบระยะเวลาในการยื่นเสียภาษี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการยื่นภาษีสล่าช้าหรือเกินกำหนดระยะเวลา

1.5 ด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน (Tax Deduction Knowledge: TDKN) หมายถึง การรู้ถึงสิทธิที่สามารถใช้เพื่อเป็นค่าลดหย่อนทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ เช่น ประเภทของค่าลดหย่อนต่าง ๆ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการหักค่าลดหย่อน รวมไปถึงเอกสารหลักฐานที่จำเป็นสำหรับการหักค่าลดหย่อน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้

1.6 ด้านความรับผิดชอบทางด้านภาษีอากร (Rights and Duties of a Taxpayer: RDTX) หมายถึง การรู้ข้อกำหนดทางด้านภาษีอากร และความรับผิดชอบทางด้านภาษีอากร เช่น ความผิดหากชำระไม่ทันกำหนดเวลา การไม่ยื่นแบบแสดงรายการหรือยื่นไม่ทันระยะเวลาที่กำหนด เจตนาละเลยการยื่นแบบแสดงรายการ เป็นต้น รวมถึงการรู้ถึงบทลงโทษ และเบี้ยปรับเงินเพิ่ม หากกระทำความผิดทางด้านภาษีอากร

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMES (Behavior of Business Operators Tax Planning: PLAN) หมายถึง การแสดงออกทางด้านความคิดของบุคคลเพื่อใช้ในการวางแผนภาษีและปฏิบัติงานเกี่ยวกับภาษีให้เป็นไปอย่างถูกต้อง โดยปัจจัยที่ใช้ในการระบุรูปแบบการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการของธุรกิจ SMES ประกอบด้วย (ธนิดา จิตร์น้อมรัตน์. 2559; ญัฐพัชร อภิวัฒน์ไพศาล. 2564; อัครวิชัย รอบคอบ และ เกสินี หมั่นไธสง. 2566)

2.1 การลดเงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษี (Deducting Assessable Income: DIA) หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีเงินได้สามารถนำรายจ่ายบางส่วนมาหักออกจากเงินได้พึงประเมินของตนเอง เพื่อลดภาระทางภาษีที่จะต้องชำระให้แก่กรมสรรพากร

2.2 การเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านภาษีอากร (Increase Tax Expenses: ITE) หมายถึง การขยายขอบเขตของค่าใช้จ่ายที่ผู้มีเงินได้สามารถนำไปหักออกจากเงินได้พึงประเมิน ซึ่งจะทำให้ผู้มีเงินได้สามารถลดภาระทางภาษีที่จะต้องชำระได้

2.3 การเพิ่มค่าลดหย่อน (Increase Tax Allowance: ITA) หมายถึง การเพิ่มรายการหรือเลือกใช้สิทธิประโยชน์จากรายการค่าลดหย่อนที่กฎหมายได้เปิดโอกาสให้ใช้ลดหย่อนให้มากขึ้น

2.4 การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า (Choosing Tax Rate: CTR) หมายถึง การเลือกช่องทางการเสียภาษีที่มีอัตราภาษีต่ำกว่าช่องทางอื่นที่ทางกฎหมายอนุญาตให้เลือกเสียภาษีที่ต่ำกว่าได้ เช่น เครดิตเงินปันผล ภาษีหัก ณ ที่จ่าย จากดอกเบี้ยที่ได้รับ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

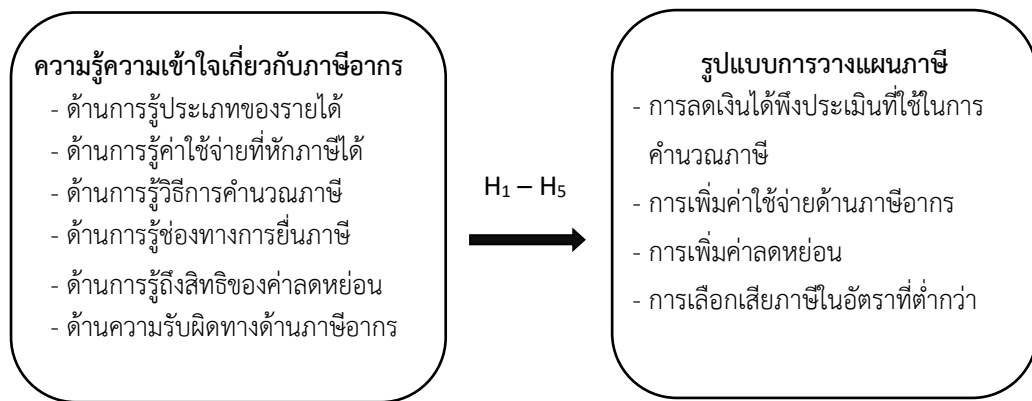
งานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ได้ทำการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการธุรกิจส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ และได้ใช้สิทธิประโยชน์ที่รัฐบาลออกให้ (จักรชัย พิณเสนาะ และชนิดา ยาระณะ, 2563) หรือศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของผู้เสียภาษีที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดเก็บเงินได้บุคคลธรรมดา ระดับประสิทธิภาพเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชนที่มีหน้าที่ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแบบ ภ.ง.ด. 90 และแบบ ภ.ง.ด. 91 (หทัยรัตน์ เหล็กพิมาย, ยุทธนาท บุญยะชัย และพรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา, 2565) หรือในงานวิจัยของ ธนวัฒน์ ฉิมรักษ์ (2566) ที่ได้ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และปัญหาในการเสียภาษีของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดสงขลา ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดสงขลา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพแตกต่างกัน มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแตกต่างกัน ด้านความรู้และแรงจูงใจมีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดสงขลาส่วนใหญ่ มีการยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต โดยยื่นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 ใช้สิทธิค่าลดหย่อนส่วนตัว ประหยัดภาษีจากเงินประกันสังคม ลดหย่อนภาษีจากโครงการขอยอดมีคืน และงานวิจัยของอัครวิทย์ รอบคอบ และเกสินี หมั่นไธสง (2566) ที่ได้ศึกษาการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยการบริจาคอย่างถูกต้องและประหยัดภาษี เพื่อให้บุคคลธรรมดาประหยัดภาษีจากการวางแผนจากเงินบริจาคได้

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ยังพบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษี มีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ความเข้าใจในระดับสูงคิดเป็น 27.25% ความเข้าใจในระดับปานกลาง คิดเป็น 47.25% ความเข้าใจในระดับต่ำ คิดเป็น 27.25% ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความรู้ความเข้าใจในการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อาชีพ ประเภทของเงินได้พึงประเมิน และแบบแสดงรายการชำระภาษีสิ้นปี ที่ระดับ 0.05 (ธนพร พักสันเทียะ และสุพจน์ สุกุลแก้ว, 2563) นอกจากนี้ งานวิจัยของ ณัฐพัชร อภิวัฒน์ไพศาล (2564) ได้ศึกษา พฤติกรรมทางภาษี ปัญหาการเสียภาษี และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีเงินได้จากแหล่งเดียว โดยส่วนใหญ่คือ เงินได้ประเภทที่ 1 เป็นผู้รอกและคำนวณภาษีด้วยตนเอง ยื่นเสียภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ต และยื่นแบบในเดือนมีนาคมมากที่สุด โดยปัญหาในการ

เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านการหักค่าใช้จ่าย โดยเฉพาะในประเด็นเกี่ยวกับระเบียบข้อกฎหมาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจด้านภาษีของ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2566) และการศึกษาของ วิภาดา สุขสวัสดิ์ (2563) นำมากำหนดให้เป็นตัวแปร อิสระ และมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการวางแผนภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ที่กำหนดให้เป็นตัวแปรตาม (จินดา จิตรน้อมรัตน์. 2559; ญัฐพัชร อภิวัฒน์ไพศาล. 2564) นำมาใช้ในการศึกษาและอธิบายความสัมพันธ์และ ผลกระทบของความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้ประกอบการ ธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ ตามภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

H1 : ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวม

H2 : ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการลดเงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษี

H3 : ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี ด้านความรับผิดชอบด้านภาษีอากร และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านภาษีอากร

H4 : ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าลดหย่อน

H5 : ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 34,000 ราย (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. ออนไลน์. 2566) ซึ่งเป็นผู้ประกอบการประเภทบุคคลธรรมดา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ด้วยการเปิดตาราง Krejcie และ Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ร้อยละ 5 ทำให้ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 382 คน (วราพร เปรมพาณิชย์กุล. 2561) และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ทำการจำแนกผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม ตามอำเภอ กำหนดกลุ่มตัวอย่างของผู้ประกอบการตามสัดส่วน และทำการสุ่มตัวอย่างด้วยคอมพิวเตอร์ โดยได้แบบสอบถามตอบกลับมา จำนวน 199 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินงานตามลำดับ ซึ่งแบบสอบถามมีจำนวน 5 ตอน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ ตอนที่ 3 ความเห็นเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจด้านภาษีอากร ตอนที่ 4 ความคิดเห็นด้านการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และ ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามจำนวน 400 ชุด เมื่อครบกำหนดในการเก็บแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามกลับทั้งสิ้น จำนวน 199 ชุด คิดเป็นอัตราการตอบกลับที่สมบูรณ์คิดเป็นร้อยละ 49.75% ซึ่งสอดคล้องกับ Aaker, Kumar and George (2001) ที่ได้เสนอว่า การส่งแบบสอบถามต้องมีอัตราการตอบกลับอย่างน้อยร้อยละ 20 จึงจะถือว่ายอมรับได้

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรง โดยผ่านการพิจารณาเนื้อหาข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหาที่ต้องการวัด ได้ดำเนินการโดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ผลปรากฏว่าได้ค่า IOC เท่ากับ 0.86 ซึ่งถือว่าเป็นค่าที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ใช้ได้โดยทั่วไป ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ถือว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้ (วิระยุทธ พรพจน์ธนาศ. 2565) และได้ทดสอบค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้ค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรมี ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.832 – 0.976 และรูปแบบการวางแผนภาษีอากรของผู้ประกอบการธุรกิจ SMES มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา อยู่ระหว่าง 0.878 – 0.976 ซึ่งสอดคล้องกับ Hair, et al. (2006) ที่ได้เสนอว่า เกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หากมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.70 ขึ้นไป ถือว่ามีความเชื่อมั่นสูง เหมาะสมที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive deviation) ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อใช้อธิบายข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) ใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression analysis) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณทดสอบผลกระทบของความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม สมการพยากรณ์ที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานในครั้งนี้ คือ

$$PLAN = \alpha_1 + \beta_1 INCT + \beta_2 DEDT + \beta_3 TCAL + \beta_4 FILL + \beta_5 TDKN + \beta_6 RDTX + \epsilon_1$$

$$DIA = \alpha_2 + \beta_7 INCT + \beta_8 DEDT + \beta_9 TCAL + \beta_{10} FILL + \beta_{11} TDKN + \beta_{12} RDTX + \epsilon_2$$

$$ITE = \alpha_3 + \beta_{13} INCT + \beta_{14} DEDT + \beta_{15} TCAL + \beta_{16} FILL + \beta_{17} TDKN + \beta_{18} RDTX + \epsilon_3$$

$$ITA = \alpha_4 + \beta_{19} INCT + \beta_{20} DEDT + \beta_{21} TCAL + \beta_{22} FILL + \beta_{23} TDKN + \beta_{24} RDTX + \epsilon_4$$

$$CTR = \alpha_5 + \beta_{25} INCT + \beta_{26} DEDT + \beta_{27} TCAL + \beta_{28} FILL + \beta_{29} TDKN + \beta_{30} RDTX + \epsilon_5$$

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 199 คน ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพทางครอบครัว ระดับการศึกษา พบว่าเป็นเพศหญิง จำนวน 110 คน (ร้อยละ 55.30) และเพศชาย 89 คน (ร้อยละ 44.70) โดยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25 – 35 ปี จำนวน 77 คน (ร้อยละ 38.70) สถานภาพโสด จำนวน 90 คน (ร้อยละ 45.20) จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 116 คน (ร้อยละ 58.30)

2. ข้อมูลของกิจการ ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ประกอบกิจการประเภทค้าปลีกและค้าส่ง จำนวน 94 คน (ร้อยละ 47.20) ระยะเวลาในการประกอบกิจการอยู่ระหว่าง 6 – 10 ปี จำนวน 86 คน (ร้อยละ 43.20) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกิจการอยู่ระหว่าง 20,000 – 50,000 บาท จำนวน 67 คน (ร้อยละ 33.70) จำนวนพนักงานต่ำกว่า 20 คน จำนวน 174 คน (ร้อยละ 87.40) ยื่นแบบภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จำนวน 199 คน (ร้อยละ 100) และมีผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงานในฐานะผู้ประกอบการ จำนวน 173 คน (ร้อยละ 86.90)

3. ความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่ส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม

รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 1-3 ดังนี้

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของความรู้ ความเข้าใจ ด้านภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม

ตัวแปร	INCT	DEDT	TCAL	FILL	TDKN	RDTX	VIF _s
PLAN	0.654**	0.726**	0.750**	0.608**	0.585**	0.756**	
DIA	0.636**	0.663**	0.700**	0.586**	0.489**	0.658**	
ITE	0.608**	0.598**	0.642**	0.618**	0.613**	0.657**	
ITA	0.561**	0.643**	0.701**	0.516**	0.531**	0.748**	
CTR	0.577**	0.734**	0.703**	0.518**	0.485**	0.703**	
INCT		0.715**	0.617**	0.582**	0.572**	0.593**	2.540
DEDT			0.829**	0.547**	0.496**	0.693**	4.519
TCAL				0.572**	0.644**	0.717**	4.782
FILL					0.684**	0.471**	2.166
TDKN						0.454**	2.561
RDTX							2.291

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบด้วยค่า VIF_s ซึ่งค่าที่ได้ของตัวแปรอิสระความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร มีค่าตั้งแต่ 2.166 – 4.782 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่า ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่ถึงขั้นก่อให้เกิดปัญหา (Black, 2006) ใช้การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Regression Analysis) สำหรับการทดสอบสมมติฐานของงานวิจัยต่อไป

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Enter Multiple regression analysis) ผลกระทบของความรู้ ความเข้าใจด้านภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยรวมของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.
	β	Std. Error	Beta			
1. ด้านการรู้ประเภทของรายได้	0.089	0.056	0.099		1.599	0.111
2. ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้	0.105	0.068	0.127		1.542	0.125
3. ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี	0.125	0.059	0.178		2.100	0.037**
4. ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี	0.122	0.047	0.149		2.604	0.010**
5. ด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน	0.071	0.056	0.078		1.259	0.209

ตารางที่ 2 (ต่อ)

Model	Unstandardized		Standardized	t	Sig.
	Coefficients		Coefficients		
	β	Std. Error	Beta		
6. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมด้านภาษีอากร	0.219	0.034	0.375	6.382	0.000**
R Square = 0.843 Adjusted R Square = 0.711 Std.Error of the Estimate = 0.386 D.W. = 1.904					

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรอิสระคือความรู้ ความเข้าใจด้านภาษีอากรที่ส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคามมี 3 ด้าน คือ ด้านการรู้วิธีคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านความรับผิดชอบด้านภาษีอากร มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีอากรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R square) เท่ากับ 0.843 แสดงว่าตัวแปรอิสระดังกล่าว สามารถพยากรณ์รูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวมของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 84.30 โดยมีตัวแปรที่ส่งผลกระทบเรียงตามระดับที่มีผลกระทบได้ คือ ด้านความรับผิดชอบด้านภาษีอากร ($\beta_6 = 0.219, p < 0.05$) ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ($\beta_3 = 0.125, p < 0.05$) และด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี ($\beta_4 = 0.122, p < 0.05$)

ตารางที่ 3 การทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่มีผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมหาสารคาม

	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของรูปแบบการวางแผน				
	ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา				
	โดยรวม (Plan)	การลด เงินได้ฯ (DIA)	การเพิ่ม ค่าใช้จ่าย (ITE)	การเพิ่มค่า ลดหย่อน (ITA)	การเลือก เสียภาษี ในอัตราที่ ต่ำกว่า CTR)
ค่าคงที่	1.067** (0.160)	1.235** (0.193)	0.631** (0.213)	1.618** (0.189)	0.825 (0.214)
1. ด้านการรู้ประเภทของรายได้ (INCT)	0.089 (0.056)	0.220** (0.067)	0.133* (0.074)	0.029 (0.066)	-0.017 (0.074)
2. ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ (DEDT)	0.105 (0.068)	-0.027 (0.082)	-0.007 (0.091)	0.017 (0.081)	0.362** (0.091)
3. ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี (TCAL)	0.125** (0.059)	0.268** (0.072)	0.060 (0.079)	0.157** (0.070)	0.074 (0.079)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา				
	โดยรวม (Plan)	การลดเงินได้ (DIA)	การเพิ่มค่าใช้จ่าย (ITE)	การเพิ่มค่าลดหย่อน (ITA)	การเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า (CTR)
4. ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี (FILL)	0.122* (0.047)	0.207** (0.056)	0.191** (0.062)	0.059 (0.055)	0.084 (0.062)
5. ด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน (TDKN)	0.071 (0.056)	-0.126 (0.068)	0.198** (0.075)	0.093 (0.066)	0.043 (0.075)
6. ด้านความรับผิดชอบด้านภาษีอากร (RDTX)	0.219** (0.034)	0.135** (0.041)	0.227** (0.046)	0.296** (0.040)	0.225** (0.046)
Adjusted R ²	0.70	0.60	0.59	0.62	0.61

F = 78.54 p = 0.000 Adj R² = 0.70

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 พบว่า

1. สามารถเขียนสมการพยากรณ์ทดสอบสมมติฐานที่ 1 ได้ดังนี้

$$PLAN = 1.067_1 + 0.125_3TCAL + 0.122_4FILL + 0.219_6RDTX + \epsilon_1$$

โดยพบว่าความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวม ($\beta_3 = 0.125$, $p < 0.05$; $\beta_4 = 0.122$, $p < 0.10$; $\beta_6 = 0.219$, $p < 0.05$) ดังนั้นผลการวิจัยที่พบจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 1

2. สามารถเขียนสมการพยากรณ์ทดสอบสมมติฐานที่ 2 ได้ดังนี้

$$DIA = 1.235_2 + 0.220_7INCT + 0.268_9TCAL + 0.207_{10}FILL + 0.135_{12}RDTX + \epsilon_2$$

โดยพบว่าความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการลดเงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษี ($\beta_1 = 0.220$, $p < 0.05$; $\beta_3 = 0.268$, $p < 0.05$; $\beta_4 = 0.207$, $p < 0.05$; $\beta_6 = 0.135$, $p < 0.05$) ดังนั้นผลการวิจัยที่พบจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 2

3. สามารถเขียนสมการพยากรณ์ทดสอบสมมติฐานที่ 3 ได้ดังนี้

$$ITE = 0.631_3 + 0.133_{13}INCT + 0.191_{16}FILL + 0.198_{17}TDKN + 0.227_{18}RDTX + \epsilon_3$$

โดยพบว่าความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี ด้านความรับผิดชอบด้านภาษีอากร และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านภาษีอากร ($\beta_1 = 0.133$, $p < 0.10$; $\beta_4 = 0.191$, $p < 0.05$ $\beta_5 = 0.198$, $p < 0.05$; $\beta_6 = 0.227$, $p < 0.05$) ดังนั้นผลการวิจัยที่พบจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 3

4. สามารถเขียนสมการพยากรณ์ทดสอบสมมติฐานที่ 4 ได้ดังนี้

$$ITA = 1.618_4 + 0.157_{21}TCAL + 0.296_{24}RDTX + \epsilon_4$$

โดยพบว่าความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าลดหย่อน ($\beta_3 = 0.157$, $p < 0.05$; $\beta_6 = 0.296$, $p < 0.05$) ดังนั้นผลการวิจัยที่พบจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 4

5. สามารถเขียนสมการพยากรณ์ทดสอบสมมติฐานที่ 5 ได้ดังนี้

$$CTR = 0.825_5 + 0.362_{26}DEDT + 0.225_{30}RDTX + \epsilon_5$$

โดยพบว่าความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า ($\beta_2 = 0.362$, $p < 0.05$; $\beta_6 = 0.225$, $p < 0.05$) ดังนั้นผลการวิจัยที่พบจึงสนับสนุนสมมติฐานที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยรวม โดยผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มีความเข้าใจการคำนวณภาษี โดยสามารถแยกได้ว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีวิธีการ ขั้นตอน และเงื่อนไขการคำนวณอย่างไร มีความรู้เกี่ยวกับช่องทางการยื่นแบบแสดงรายการภาษีแบบออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (E-Filing) การยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านสำนักงานสรรพากรในเขตพื้นที่ และมีความรู้ ระยะเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี รวมถึง มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของค่าลดหย่อนที่สามารถนำมาใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่สามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงต้องเตรียมเอกสารหลักฐานใดบ้าง เพื่อใช้หักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยานุช รวยเงิน มัลลิกา ชนะภัย และกัลยา บุญหล้า (2565) ที่ได้ศึกษา ความรู้และทัศนคติต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ซึ่งพบว่า ในภาพรวมบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจในการเสียภาษีเงินได้ รู้วิธีการคำนวณภาษี รู้ช่องทางการยื่นภาษี รู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน และมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายทางด้านภาษีอากร

2. ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการลดเงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษี เนื่องจาก ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มีความเข้าใจลักษณะของ

รายได้ (เงินได้พึงประเมิน) ว่าได้รับมาจากแหล่งใด เกิดจากกิจกรรมใดของกิจการ สามารถจัดประเภทของเงินได้พึงประเมินว่า ประเภทใดที่ต้องเสียภาษี หรือไม่เสียภาษีได้ รวมถึง มีความรู้เกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นภาษี นอกจากนี้ยังมีความรู้เกี่ยวกับ วิธีการคำนวณภาษี โดยสามารถแยกได้ว่า ภาษีแต่ละประเภทมีวิธีการขั้นตอน และเงื่อนไขในการคำนวณอย่างไร มีความรู้เกี่ยวกับอัตราภาษีอากรที่ใช้ในการคำนวณ และการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี และมีความรู้เกี่ยวกับจำนวนเงินได้สุทธิที่จะต้องนำมาคำนวณเพื่อให้ทราบถึงภาษีอากรที่ต้องชำระ นอกจากนี้ยังมีความรู้เกี่ยวกับวิธียื่นแบบแสดงรายการภาษีแบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต (E-Filing) วิธียื่นแบบแสดงรายการภาษี ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ และมีความรู้ถึงระยะเวลาการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษี เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาการยื่นแบบล่าช้า ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของค่าลดหย่อนที่สามารถนำมาใช้เป็นสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของกิจการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่สามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมไปถึงการต้องเตรียมเอกสารหลักฐานที่ใช้เพื่อหักค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ส่งผลให้เกิดการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการลดเงินได้พึงประเมินที่ใช้ในการคำนวณภาษี สามารถใช้สิทธิการยกเว้นภาษีกับคู่สมรส เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่น้อยลง ใช้วิธีการแยกหน่วยภาษีเพื่อกระจายรายได้ให้เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราที่ต่ำลง รวมถึงเงินได้พึงประเมินประเภทใดที่ทางกฎหมายยกเว้นไม่ต้องนำมาเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย เดชรอด (2564) ที่ได้ศึกษาการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีอากรที่ได้รับการอบรมจากหน่วยงาน เจ้าของกิจการประเภทค้าปลีกและให้บริการ มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านประเภทของรายได้ ด้านการคำนวณภาษี ด้านช่องทางการยื่นภาษี และด้านสิทธิของค่าลดหย่อน ทำให้สามารถวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของตนเองเพื่อให้เงินได้พึงประเมินลดลง

3. ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ประเภทของรายได้ ด้านการรู้ช่องทางการยื่นภาษี ด้านความรับผิดชอบด้านภาษีอากร และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าใช้จ่ายด้านภาษีอากร เนื่องจาก ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มีความเข้าใจลักษณะของเงินได้ที่รับมา มาจากแหล่งใด เกิดจากกิจกรรมใดของกิจการ สามารถจัดประเภทของเงินได้พึงประเมินว่า ประเภทใดต้องเสียภาษี หรือประเภทใดที่ได้รับการยกเว้น รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นภาษี มีความรู้เกี่ยวกับช่องทางการยื่นแบบแสดงรายการภาษีแบบออนไลน์ ผ่านเว็บไซต์ของกรมสรรพากร (E-Filing) การยื่นแบบแสดงรายการภาษีผ่านสำนักงานสรรพากรในเขตพื้นที่ และมีความรู้ ระยะเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษี และมีความรู้ รวมถึง มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของค่าลดหย่อนที่สามารถนำมาใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่สามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงต้องเตรียมเอกสารหลักฐานใดบ้าง เพื่อใช้หักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอดคล้องกับแนวคิดของ ธนิตา จิตรน้อมรัตน์ (2559) ที่ได้เสนอว่า การเพิ่มค่าใช้จ่ายโดยพิจารณาจากเงินได้ที่ได้รับว่าเข้าข่ายเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทอื่นที่สามารถหักค่าใช้จ่ายเพิ่มได้หรือไม่ เพื่อให้เงินได้สุทธิลดลง ส่งผลให้ภาษีที่คำนวณได้ลดลงจากเดิมได้

4. ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้วิธีการคำนวณภาษี และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเพิ่มค่าลดหย่อน เนื่องจาก ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มีความรู้การคำนวณภาษี โดยสามารถแยกได้ว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีวิธีการ ขั้นตอน และเงื่อนไขการคำนวณอย่างไร มีความรู้เกี่ยวกับอัตราที่ใช้ในการคำนวณ และการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษี มีความรู้

เกี่ยวกับอัตราภาษีที่จะต้องนำมาคำนวณเพื่อให้ทราบถึงภาษีอากรที่ต้องชำระ รวมถึง มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของ ค่าลดหย่อนที่สามารถนำมาใช้ลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่สามารถนำมา หักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงต้องเตรียมเอกสารหลักฐานใดบ้าง เพื่อให้หักลดหย่อนภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาดา สุขสวัสดิ์ (2563) ที่ได้ศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษี อากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 13 (เขตคลองเตย) พบว่า ค่าลดหย่อน มีความสัมพันธ์กับทัศนคติด้านความคิด ในด้านความรู้เกี่ยวกับวิธีการคำนวณ ภาษีและสิทธิของค่าลดหย่อน

5. ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร ด้านการรู้ค่าใช้จ่ายที่หักภาษีได้ และด้านรู้ถึงสิทธิของค่าลดหย่อน มีผลกระทบเชิงบวกกับรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้านการเลือกเสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า เนื่องจาก ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของค่าใช้จ่าย (รายจ่าย) ว่าเงินได้ประเภทใดสามารถ เลือกหักค่าใช้จ่ายได้ สามารถแยกได้ว่า ค่าใช้จ่ายใดที่เป็นค่าใช้จ่ายต้องห้ามที่ไม่สามารถนำมาถือเป็นรายได้ได้ และมีความรู้เกี่ยวกับค่าใช้จ่ายใด สามารถนำมาคำนวณเพื่อนำไปหักเป็นรายจ่ายในทางภาษีมากกว่าจำนวนเงิน ที่จ่ายไปจริง รวมถึงมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของค่าลดหย่อนที่สามารถนำมาใช้เป็นสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดาของกิจการ หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่สามารถนำมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมไปถึงการต้อง เตรียมเอกสารหลักฐานที่ใช้เพื่อหักค่าลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย เดชรอด (2564) ที่ได้ศึกษา การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีส่วนใหญ่เลือกเสียภาษีตามที่ถูกหัก ณ ที่จ่ายจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินปันผล และส่วนแบ่ง ผลกำไร รวมถึงการใช้สิทธิของค่าลดหย่อนของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้เสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้

จากการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจด้านภาษีอากรที่ยังไม่มากพอ ดังนั้น กรมสรรพากรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีของ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs เช่น การรู้จักและเข้าใจประเภทของค่าใช้จ่าย เนื่องจากค่าใช้จ่ายแต่ละประเภทในทาง ภาษีสามารถหักเป็นค่าใช้จ่ายภายในกิจการที่ไม่เท่ากัน และทราบรายละเอียดการคิดค่าลดหย่อน เพื่อให้ ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs สามารถใช้สิทธิในค่าลดหย่อนได้อย่างถูกต้องและครบถ้วนตามที่กฎหมายให้สิทธิ ลดหย่อนได้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อรูปแบบการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้ประกอบการ SMEs เช่น ทัศนคติ พฤติกรรม และแรงจูงใจ

2.2 ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs จังหวัดอื่นๆ ในประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วน และน่าเชื่อถืออย่างสูงสุด

2.3 ควรมีการศึกษาปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้ผู้เสียภาษีขาดความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมาย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้มีความถูกต้องมากขึ้น

รายการอ้างอิง

- กรมประชาสัมพันธ์. (2565). **ครม. ผ่านแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) เสริมแกร่ง SMEs ไทยเป็นพลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจแข่งขันในระดับสากล** **ยุทธศาสตร์การทำธุรกิจแบบมืออาชีพ**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/Id/39/iid/122226>. [20 เมษายน 2567].
- กรมสรรพากร. (2566). **ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีไม่ชำระภาษีตามกำหนดเวลา**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.rd.go.th/562.html>. [20 เมษายน 2567].
- จักรชัย พิณเสนาะ และชนิดา ยาระณะ. (เมษายน – มิถุนายน 2563). “ความรู้ความเข้าใจ และการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีของผู้ประกอบการธุรกิจสตาร์ทอัพ.” **วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น**. 7(2) : 87-95.
- โชคชัย เดชรอด. (2564). “การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในจังหวัดอุดรธานี.” **วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี**. 3(4) : 53-66.
- ณัฐพัชร์ อภิวัฒน์ไพศาล. (2564). “พฤติกรรมทางภาษี ปัญหาการเสียภาษี และการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา.” **วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ**. 8(1) : 113-130.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2566). **วางแผนเรื่องเงิน ภาษี**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/tax>. [12 ธันวาคม 2566].
- ชนพร พักสันเทียะ และสุพจน์ สุกุลแก้ว. (2563). การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของผู้มีหน้าที่เสียภาษีในเขตตลาดเทศบาลตำบลสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 ปีการศึกษา 2563 หัวข้อ นวัตกรรมทางสังคมของชุมชนในยุคของการเปลี่ยนแปลงโลกท่ามกลางวิกฤตโควิด-19**. (หน้า 46-52). นครศรีธรรมราช : วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- ชนวัฒน์ ฉิมรักษ์. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและปัญหาในการเสียภาษีของผู้ที่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในจังหวัดสงขลา. ใน **การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ ส่งเสริมงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ชนิดา จิตรน้อมรัตน์. (2559). “การวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ถูกต้องได้อย่างไร.” **วารสารสุทธิปริทัศน์**. 30(95) : 13-27.
- บุญยานุช รวยเงิน, มัลลิกา ชนะภัย และกัลยา บุญหล้า. (2565). “ความรู้และทัศนคติต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของบุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.” **วารสารวิทยาศาสตร์ลาดกระบัง**. 31(2) : 70-83
- วรพร เปรมพาณิชย์กุล. (2561). “ผลกระทบของความรอบรู้ในการวางแผนภาษีที่มีต่อประสิทธิภาพการวางแผนภาษีของผู้บริหารฝ่ายบัญชีธุรกิจ SMEs ในประเทศไทย.” **วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่**. 11(1) : 106-123.
- วิภาดา สุขสวัสดิ์. (2563). “การศึกษาความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เสียภาษีอากรที่มีผลต่อทัศนคติการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ของสำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 13 (เขตคลองเตย).” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์**. 4(2) : 1-7.
- วีระยุทธ พรพจน์ธนาศ. (2565). “การศึกษาเปรียบเทียบการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัยด้วยเทคนิค IOC, CVR และ CVI.” **วารสารรังสิตสารสนเทศ**. 28(1) : 169-192.

- สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (2556). **โครงการมหาสารคามสาลัง เปิดเหือน ขับเคลื่อน เศรษฐกิจ**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER79/DRAWER049/GENERAL/DATA0002/00002579.PDF>. [18 เมษายน 2567].
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2566). **จำนวนผู้ประกอบการรวม ปี 2566**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.sme.go.th/>. [20 มกราคม 2567].
- สุเทพ พงษ์พิทักษ์. (2564). **การวางแผนภาษีอย่างไร ให้ธุรกิจยั่งยืน**. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <https://www.facebook.com/100057701820312/posts/4529000753817532>. [16 มีนาคม 2567].
- หทัยรัตน์ เหล็กพิมาย, ยุทธนาท บุญยะชัย และพรรณเพ็ญ สิทธิพัฒนา. (2565). “ทัศนคติของผู้เสียภาษีที่มี ความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.” **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. 16(1) : 402-415.
- อัครวิทย์ รอบคอบ และเกสินี หมั่นไธสง. (2566). “วางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยการบริจาคอย่างถูกต้อง และประหยัดภาษี.” **วารสารการบัญชีและการจัดการ**. 15(4) : 178 - 201.
- Aaker, D. A., Kumar, V., & George, Day, S. (2001). *Marketing Research*. 7th ed. New York : John Wiley and Sons.
- Black, K. (2006). **Business Statistics for Contemporary Decision Making**. 4th ed. New York : John Wiley and Sons.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). **Multivariate data analysis**. 6th ed. Upper Saddle River. New Jersey : Prentice Hall.